

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра обліку та оподаткування

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

ACCOUNTING

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійної роботи

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	18 «Виробництво та технології»	/Production and technology
Спеціальність	181 «Харчові технології»	/ Food Technologies
Освітня програма	Харчові технології	/ Food Technologies

Розробник: Китайчук Т.Г., к.е.н., доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри обліку та оподаткування 11.11.2020, пр. № 21; засіданні методичної комісії обліково-фінансового факультету 13.11.2020, пр. № 11.

Рецензент: Покиньчерда В.В., к.е.н., доцент

Редактор: Фатєєва Т.Д.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.В.

Підп. до друку 14.12.2020. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 2,90.
Обл.-вид. арк. 1,92. Тираж 5. Зам. № 702.

Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Навчальними планами підготовки фахівців поряд з аудиторними заняттями передбачається самостійна робота студентів, яка є невіддільною складовою навчального процесу. У світовій освітній практиці самостійна робота студентів є домінуючою. Правильна організація самостійної роботи студентів забезпечує підвищення рівня їх навчальних досягнень. Для того, щоб система самостійної роботи з навчальних дисциплін у певному обсязі реалізувала свої освітні та виховні функції, вона має бути планомірною, систематичною та змістовною. Організація та проведення самостійної роботи здобувачів ВТЕІ КНТЕУ регламентуються Положенням та методичними розробками про організацію самостійної роботи студентів КНТЕУ.

Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів з дисципліни «Бухгалтерський облік» розроблено відповідно до навчальних планів підготовки бакалаврі в галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 181 «Харчові технології».

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань;
- здобуття студентом глибокої системи знань як ознаки міцності знань.

Мета самостійної роботи з дисципліни «Бухгалтерський облік» — закріпити знання, здобуті студентами на лекціях, на інших видах аудиторних занять, самостійно оволодіти теоретичними знаннями з фахових дисциплін і набути навичок вирішення практичних завдань, що виникають у процесі господарської діяльності.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом, завданням якої є формування самостійності як риси і засвоєння знань, умінь та навичок. Виконання завдань для самостійної роботи з кожної теми дисципліни передбачає попереднє опрацювання здобувачами вищої освіти лекційного матеріалу, вивчення основної та додаткової літератури.

Дисципліна є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки фахівців. Метою методичних рекомендацій є допомога студентам у самостійному засвоєнні як охоплених, так і неохоплених у повному обсязі тем дисципліни «Бухгалтерський облік».

При самостійному вивченні тем дисципліни здобувачі використовують рекомендовану спеціальну літературу, опорний конспект лекцій, запропоновані методичні рекомендації, які містять поради щодо вивчення кожної теми, тестові завдання для контролю знань, питання для самоконтролю, проблемні питання.

Під час самостійної роботи здобувач повинен детально дослідити відповідні теми теоретичного курсу з дисципліни «Бухгалтерський облік» у формі:

- опрацювання лекційного матеріалу тем дисципліни, де висвітлюються основні теоретичні положення та найбільш актуальні проблеми;

- підготовки до семінарських та практичних занять, адже більшість тем і питань, що виносяться на семінарські й практичні заняття, не збігаються з темами лекційного курсу, потребують більш детального опрацювання або поглиблених практичних знань;

- вивчення й опрацювання нормативно-законодавчих, інструктивних, статистичних, літературних джерел і методичних розробок з питань організації та ведення обліку;

- виконання індивідуальних самостійних завдань;

- роботи над проблемними питаннями;

- підготовки реферативних повідомлень та доповідей;

- підготовки доповідей та участі у наукових студентських конференціях, наукових гуртках і круглих столах.

Якість виконання самостійної роботи здобувачів вищої освіти оцінюється шляхом поточного контролю самостійної роботи з використанням бальної системи.

За складеним графіком здобувачі відвідують консультації викладачів, які викладають дисципліну. До моменту здачі екзамену здобувачі повинні представити на кафедрі самостійно виконані завдання та пройти усну співбесіду, тестування з приводу з'ясування того, наскільки здобувач справився з поставленим завданням та засвоїв дисципліну.

Перед самостійною роботою надаються вказівки щодо виконання завдань, послідовність їх виконання визначає викладач курсу. Перелік основних і додаткових рекомендованих літературних джерел наведено в кінці методичної розробки.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план з дисципліни «Бухгалтерський облік» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 18 «Виробництво та технології, спеціальності 181 «Харчові технології»

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Сутність бухгалтерського обліку та його функції	16	2	2	12	УО, ПО, Т, ДН
Тема 2. Предмет, об'єкти та принципи бухгалтерського обліку Тема 2.1 Предмет та загальне поняття про об'єкти бухгалтерського обліку Тема 2.2 Класифікація об'єктів бухгалтерського обліку Тема 2.3 Класифікація джерел утворення господарських засобів та принципи бухгалтерського обліку	22	6	2	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ
Тема 3. Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку	22	4	4	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ, СЗ
Тема 4. Рахунки та подвійний запис як елемент методу бухгалтерського обліку 4.1 Рахунки як елемент методу бухгалтерського обліку 4.2 Подвійний запис як елемент методу бухгалтерського обліку 4.3 Взаємозв'язок рахунків та балансу	24	6	4	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ, СЗ
Тема 5. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку Тема 5.1 Сутність документації як елемента методу бухгалтерського обліку Тема 5.2 Класифікація та порядок опрацювання документів Тема 5.3 Порядок зберігання документів	24	6	4	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ, СЗ
Тема 6. Інвентаризація, оцінка і калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку Тема 6.1 Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського	22	6	2	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ, СЗ

1	2	3	4	5	6
обліку Тема 6.2 Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку Тема 6.3 Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку					
Тема 7. Бухгалтерський облік основних господарських процесів 7.1 Бухгалтерський облік процесу придбання 7.2 Бухгалтерський облік процесу виробництва 7.3 Бухгалтерський облік процесу реалізації 7.4 Бухгалтерський облік фінансових результатів підприємства	28	8	6	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ, СЗ
Тема 8. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві	22	4	4	14	УО, ПО, Т, ДН, ІЗ, СЗ
Разом	180/6	42	28	110	
Підсумковий контроль - екзамен					

Умовні позначення:

УО - усне опитування;

ПО - письмове опитування;

СЗ - ситуаційне завдання;

ІЗ - індивідуальне завдання;

ДН - дистанційне навчання.

Т- тестування

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ КОНКРЕТНИХ ТЕМ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО ФУНКЦІЇ

Самостійна робота з теми передбачає засвоєння завдань і змісту дисципліни, ролі та призначення господарського обліку в системі фінансово-господарської діяльності, визначення користувачів бухгалтерської інформації, їх основні цілі. Студенту необхідно навести види господарського обліку та обґрунтувати місце бухгалтерського обліку; визначити види бухгалтерського обліку, його функції та користувачів бухгалтерської інформації. Познайомитися з основними передумовами раціональної організації бухгалтерського обліку.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2, 3, 6

Додаткові: 1, 4, 5

Інтернет ресурси: 1, 2, 9

Питання для самостійного вивчення

1. Місце бухгалтерського обліку в системі обліку та його роль в управлінні господарською діяльністю.
2. Значення обліку в системі управління підприємством.
3. Загальна схема обліку: ідентифікація економічних явищ, їх класифікація, вимірювання, реєстрація та комунікація інформації.
4. Споживачі облікової інформації, їх групи (з прямою та непрямую фінансовою зацікавленістю).
5. Функції бухгалтерського обліку та продукт облікової діяльності
6. Характеристика облікових вимірників (натуральні, трудові, вартісні) та сфери їх застосування.
7. Види бухгалтерського обліку та їх характеристика (за основними споживачами інформації, свободою вибору побудови, вимірниками, основним об'єктом обліку та ступенем надійності).
8. Передумови та принципи організації та ведення бухгалтерського обліку в Україні.

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

Визначити користувачів для кожного виду інформації та на основі визначених користувачів вказати, які з користувачів відносяться до зовнішніх та внутрішніх.

Вихідні дані:

1. Собівартість виробленої продукції.
2. Прибуток підприємства.
3. Платоспроможність підприємства.
4. Надійність у поставках матеріалів.

5. Обсяги виробництва.
6. Розмір кредитів.
7. Здатність підприємства сплачувати відсотки за кредит.
8. Обсяги реалізації продукції.
9. Заборгованість по заробітній платі перед працівниками.
10. Перспективи розвитку підприємства.
11. Строк погашення заборгованості перед постачальниками.
12. Заборгованість перед підприємством за відвантажені ним товари.
13. Розмір кредиторської заборгованості.

Завдання 2.

Пов'язати наведені нижче терміни з їх визначеннями. Для цього проставити ліворуч від номеру терміну відповідну літеру.

Термін	Визначення
(1) Адміністрація	А. Податкові служби, банки і аудиторська служба
(2) Власники	Б. Фізичні та юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень
(3) Внутрішні користувачі	В. Засновники і учасники підприємства, менеджери, управлінці всіх рівнів
(4) Дебітори	Г. Група людей, що вклали у справу свій капітал і ризикують найбільше, ніж будь-хто, і зацікавлені в одержанні максимального прибутку
(5) Зовнішні користувачі	Д. Юридичні та фізичні особи, перед якими у підприємства є заборгованість за надані послуги, відвантажену продукцію тощо
(6) Користувачі звітності	Е. Група людей на підприємстві, яка несе повну відповідальність за управління його діяльністю і досягнення цілей, що стоять перед ним
(7) Кредитори	Є. Юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів

Тести

1. Господарський облік поєднує в собі такі види обліку:

- а) статистичний та бухгалтерський;
- б) бухгалтерський та оперативний;
- в) оперативний, бухгалтерський та статистичний;
- г) бухгалтерський, статистичний та натуральний.

2. Бухгалтерський облік є складовою більш широкого поняття:

- а) податковий облік;
- б) фінансовий облік;
- в) господарський облік;
- г) аналітичний облік.

3. У бухгалтерському обліку використовують такі вимірники:

- а) грошові;
- б) натуральні;
- в) трудові;
- г) всі зазначені вище.

4. Обов'язковість ведення бухгалтерського обліку в Україні закріплена в:

- а) Законі України «Про податкову службу»;
- б) Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- в) Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку;
- г) Конституції України.

5. Які користувачі використовують у своїй діяльності бухгалтерську інформацію, що становить комерційну таємницю:

- а) засоби масової інформації;
- б) менеджери компанії;
- в) кредитори;
- г) покупці?

6. Господарська діяльність – це діяльність, що пов'язана з:

- а) виробничою діяльністю підприємства;
- б) виробництвом, обміном і споживанням благ;
- в) виробничою і соціально-культурною діяльністю підприємства;
- г) обліком природних і суспільних явищ.

7. Облік, який використовується для спостереження і контролю за окремими операціями господарської діяльності з метою управління ними, називається:

- а) аналітичним;
- б) статистичним;
- в) бухгалтерським;
- г) оперативним.

8. Використання вибіркового спостереження характерно для:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) статистичного обліку;
- в) аналітичного обліку;
- г) фінансового обліку.

9. У якому варіанті відповіді перелічено тільки натуральні показники:

- а) гривня, копійка, метр;
- б) кілограм, літр, метр;
- в) долар, людино-день, штука;
- г) у жодному з наведених.

10. Особи, які використовують дані бухгалтерського обліку для задоволення певних інформаційних потреб, називаються:

- а) користувачами бухгалтерської інформації;
- б) потенційними інвесторами;
- в) власниками підприємства;
- г) пов'язаними особами.

11. Суб'єктами господарської діяльності є:

- а) юридичні особи;
- б) фізичні особи;
- в) юридичні і фізичні особи;
- г) підприємства, організації й установи.

12. В Україні господарський облік поділяють на види:

- а) бухгалтерський, управлінський, податковий;
- б) оперативний, статистичний, бухгалтерський;
- в) фінансовий, податковий, бухгалтерський;
- г) немає правильної відповіді.

13. Функція бухгалтерського обліку, що полягає в необхідності здійснення контролю збереження та ефективного використання ресурсів є :

- а) інформаційною;
- б) контрольною;
- в) оціночною;
- г) аналітичною.

14. Натуральні вимірники використовуються для:

- а) аналітичного (кількісного) обліку матеріальних цінностей;
- б) розрахунку погодинної заробітної плати;
- в) складання фінансової звітності;
- г) немає правильної відповіді.

15. Користувачів бухгалтерської інформації поділяють на:

- а) дійсних і потенційних;
- б) внутрішніх і зовнішніх;
- в) прямих та опосередкованих;
- г) постійних та випадкових.

16. Облік, який відображає господарську діяльність підприємств, називається:

- а) бухгалтерським;
- б) фінансовим;
- в) оперативним;
- г) статистичним.

17. Функція бухгалтерського обліку, що полягає в забезпеченні інформації про фінансовий стан для потреб користувачів є:

- а) контрольною;
- б) інформаційною;
- в) аналітичною;
- г) оціночною.

18. Для обліку кількості відпрацьованого часу використовують такі вимірники:

- а) натуральні й вартісні;
- б) умовно-натуральні;
- в) трудові;
- г) всі перелічені вище.

19. Який з видів господарського обліку може мати суцільний характер:

- а) статистичний;
- б) бухгалтерський;
- в) всі наведені вище;
- г) немає правильної відповіді.

20. Які з наведених користувачів бухгалтерської інформації є внутрішніми:

- а) апарат управління підприємством;
- б) власники;
- в) керівники структурних підрозділів;
- г) всі перелічені вище.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняттю «бухгалтерський облік».
2. Назвіть мету та завдання бухгалтерського обліку.
3. Які вимірники застосовуються в бухгалтерському обліку?
4. Які функції бухгалтерського обліку в управлінні підприємством?
5. Якими нормативно-правовими актами регулюється організація та ведення обліку в сучасних умовах?

ТЕМА 2. ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТИ ТА ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Під час вивчення даної теми, студенту необхідно засвоїти сутність предмету та об'єктів бухгалтерського обліку, набути навички розподілу об'єктів бухгалтерського обліку на групи (необоротні активи, оборотні активи, джерела власних засобів, джерела позикових засобів), вміти давати оцінку об'єктів бухгалтерського обліку за різними ознаками класифікації.

Рекомендовані джерела:

Основна: 2, 3, 6

Додаткова: 1, 5, 7

Інтернет ресурси: 1, 2, 8

Питання для самостійного вивчення

1. Сутність предмета і методу бухгалтерського обліку.
2. Класифікація об'єктів бухгалтерського обліку.
3. Дайте визначення активів як об'єкта бухгалтерського обліку.
4. Які є джерела формування господарських засобів підприємства?
5. Що таке власні джерела?
6. Структура власного капіталу фірми.
7. Розкрийте економічний зміст та класифікацію залучених джерел (зобов'язань).
8. Стадії кругообігу господарських засобів.

9. Дайте визначення операційного циклу.
10. Які господарські процеси задіяні в системі кругообігу капіталу.
11. Поняття та ознаки господарської операції.
12. Критерії визнання принципів бухгалтерського обліку?
13. Перелічіть основні облікові принципи згідно із законодавством України.
14. Значення загальнонаукових методів бухгалтерського обліку.
15. Дайте характеристику специфічних облікових прийомів (методів) бухгалтерського обліку.
16. Розкрийте взаємозв'язок предмета і методу бухгалтерського обліку.

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

Виконати групування господарських засобів і джерел їх утворення на підприємстві за даними наведеними у таблиці.

Вихідні дані:

Господарські засоби підприємства та джерела їх утворення станом на 1 жовтня поточного року

№ з/п	Найменування господарських засобів і джерел їх утворення	Сума, тис. грн.
1.	Будівлі і споруди	361770
2.	Паливо для виробничих потреб	650
3.	Павільйони і палатки	9000
4.	Вантажні автомашини	14000
5.	Електродвигуни	2820
6.	Холодильне обладнання	51080
7.	Касові апарати	3240
8.	Статутний капітал	633390
9.	Терези торгівельні	740
10.	Заборгованість постачальникам	24140
11.	Товари	15150
12.	Пайовий капітал	10980
13.	Резервний капітал	7690
14.	Заборгованість робітникам підприємств по оплаті праці	29060
15.	Господарчий і торгівельний інвентар	9870
16.	Інший додатковий капітал	2510
17.	Тара	12060
18.	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	17550
19.	Короткострокова позика банку	6000
20.	Матеріали для виробничих потреб	131050
21.	Готівка в касі	550
22.	Заборгованість профспілці по відрахуванням на соцстрах	1620
23.	Гроші на розрахунковому рахунку	17580
24.	Заборгованість підзвітних осіб	560
25.	Заборгованість покупців	3150
26.	Цільове фінансування	16720
27.	Продукти у виробництві	34850
28.	Виробниче обладнання	90140
29.	Заборгованість різним підприємствам	2450
30.	Заборгованість фінансовим органам	1500
31.	Нерозподілений прибуток	4650

Групування об'єктів бухгалтерського обліку виконати у таблиці.

Об'єкти бухгалтерського обліку		Сума, тис. грн.
Господарські засоби		
1. Необоротні активи		
1.1.		
1.2.		
Всього		
2. Оборотні активи.		
2.1.		
2.2.		
Всього		
Разом		
Джерела утворення господарських засобів		
3. Джерела власних засобів		
3.1		
3.2.		
Всього		
4. Джерела позикових засобів		
4.1.		
4.2.		
Всього		
Разом		

Підрахувати загальну суму господарських засобів та джерел утворення господарських засобів. Зробити висновок про те чи завжди сума господарчих засобів повинна дорівнювати сумі джерел їх утворення.

Завдання 2.

Використовуючи дані для виконання згрупувати засоби підприємства в таблиці наступної форми

Необоротні активи		Оборотні активи	
Сфера виробництва	Невиробнича сфера	Сфера виробництва	Невиробнича сфера

Вихідні дані:

Готова продукція, виробниче обладнання в цехах, сировина й матеріали, нематеріальні активи, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети, незавершене виробництво, розрахунки з дебіторами, напівфабрикати та комплектуючі вироби, основні засоби загально цехового призначення, готівка в касі, тверде паливо, основні засоби, тарні матеріали, кошти на поточному рахунку підприємства, приміщення бібліотеки підприємства, нафтопродукти виробничого призначення, основні засоби допоміжного виробництва, заборгованість підзвітних осіб.

Завдання 3.

Провести класифікацію джерел утворення господарських засобів в таблиці наступної форми:

№ з/п	Групи джерел утворення майна	Назва джерела
1	Власний капітал	
2	Довгострокові зобов'язання	
3	Поточні зобов'язання	

Вихідні дані:

Резервний капітал, довгострокова позика банку, статутний зареєстрований капітал, короткострокові кредити банку, заборгованість перед постачальниками, зобов'язання перед робітниками та службовцями по оплаті праці, прибуток, додатковий капітал, розрахунки за соціальним страхуванням, заборгованість перед іншими кредиторами, довгострокові позикові кошти, заборгованість перед учасниками, заборгованість по векселях виданих.

Тести

1. Яке з наведених нижче визначень відображає суть предмета бухгалтерського обліку:

- а) стан господарських засобів, їх використання і результати, узагальнені для потреб управління;
- б) стан і використанні засобів підприємства у процесі відтворення;
- в) факти господарської діяльності з одного боку і процес відтворення з іншого;
- г) всі наведені твердження є визначеннями предмета бухгалтерського обліку?

2. Яке з наведених нижче тверджень про предмет бухгалтерського обліку правильне:

- а) визначення предмета бухгалтерського обліку законодавчо регламентоване і визначається в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність»;
- б) поняття предмета бухгалтерського обліку в науковій літературі відсутнє;
- в) у науковій літературі існує багато визначень предмета бухгалтерського обліку;
- г) жодне з тверджень не можна вважати правильним?

3. Доповніть речення: «Предмет бухгалтерського обліку складається з окремих складових, які називаються...»:

- а) джерелами господарських засобів;
- б) об'єктами бухгалтерського обліку;
- в) активами;
- г) господарськими процесами.

4. Не є об'єктами бухгалтерського обліку:

- а) господарські засоби і їхні джерела;
- б) господарські процеси;
- в) активи, зобов'язання і капітал;
- г) немає правильної відповіді.

5. Які класифікації господарських засобів (майна) використовують у бухгалтерському обліку:

- а) за складом і розміщенням, за джерелами формування;
- б) за функціональною роллю у процесі відтворення;
- в) не використовують жодної;
- г) за джерелами формування?

6. Заборгованість фізичних і юридичних осіб підприємству називається:

- а) кредиторською;
- б) дебіторською;
- в) бюджетною;
- г) відстроченою.

7. Засоби, що беруть участь у процесі виробництва один раз, як правило змінюють свою форму, і свою вартість повністю переносять на вартість продукції, вони називаються:

- а) оборотними;
- б) основними;
- в) залученими;
- г) вилученими.

8. Не належать до основних засобів:

- а) будівлі, споруди;
- б) грошові кошти;
- в) автотранспорт;
- г) меблі.

9. Не належать до залучених засобів:

- а) кошти, отримані від випуску облігацій;
- б) кошти, отримані від випуску акцій;
- в) кредити банків;
- г) немає правильної відповіді.

10. Проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг називається:

- а) операційним циклом;
- б) циклом формування капіталу;
- в) середнім терміном зберігання запасів;
- г) терміном комерційного кредиту.

11. Дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства, називається:

- а) господарською діяльністю;
- б) господарською практикою;
- в) господарською операцією;
- г) господарським процесом. 1

12. Основними стадіями кругообігу засобів є такі процеси:

- а) купівля, виробництво, розподіл прибутку;
- б) купівля, виробництво, формування резервів;
- в) постачання, виробництво, реалізація;
- г) випуск акцій, виробництво, виплата дивідендів.

13. Правило, яким слід користуватися при вимірюванні, оцінці, реєстрації господарських операцій і при їх відображенні у звітності, — це:

- а) принцип бухгалтерського обліку;
- б) правило бухгалтерського обліку;
- в) припущенням бухгалтерського обліку;
- г) немає правильної відповіді.

14. Принцип безперервності передбачає, що оцінка активів і зобов'язань здійснюється, виходячи з такого припущення:

- а) підприємство має намір або потребу значно скорочувати свою діяльність;
- б) підприємство має намір або потребу ліквідуватися;
- в) підприємство не має наміру або потреби ліквідуватися чи значно скорочувати свою діяльність;
- г) всі наведені припущення не відповідають дійсності.

15. На підставі якого принципу бухгалтерського обліку активи та зобов'язання власників підприємства не повинні відображатися в його фінансовій звітності:

- а) обачності;
- б) автономності;
- в) повного висвітлення;
- г) така вимога в основних принципах бухгалтерського обліку не висувається.

16. Коли згідно з принципом нарахування доходи і витрати мають відображатися в бухгалтерському обліку:

- а) відповідно до дати сплати або отримання грошових коштів;
- б) у момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошей;
- в) за першою з двох подій, перелічених у пунктах а) та б);
- г) на власний розсуд підприємства.

17. Відповідно до принципу повного висвітлення фінансова звітність має містити:

- а) всю інформацію про фактичні наслідки господарських операцій;
- б) всю інформацію про фактичні наслідки господарських операцій та інших подій;
- в) всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та інших подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
- г) всю інформацію про потенційні наслідки господарських операцій, здатних вплинути на рішення користувачів.

18. Який з перелічених методичних прийомів не належить до елементів методу бухгалтерського обліку:

- а) оцінка;
- б) калькуляція;
- в) дисконтування;
- г) подвійний запис.

19. З якою метою застосовують рахунки та подвійний запис господарських операцій:

- а) для систематичного та хронологічного спостереження за фактами господарського життя;
- б) для вимірювання економічних процесів і господарських засобів;
- в) для реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації;
- г) для узагальнення даних з метою формування звітності.

20. Щоб забезпечити відповідність бухгалтерських записів фактичним даним, необхідно:

- а) своєчасно складати звітність;
- б) проводити інвентаризацію;
- в) відкрити бухгалтерські рахунки;
- г) мати у штатному розкладі посаду аудитора.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть та охарактеризуйте основні принципи, на яких ґрунтується бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні?
2. З якою метою й які органи здійснюють регулювання бухгалтерського обліку?
3. Що є предметом бухгалтерського обліку?
4. Наведіть приклади господарських засобів та джерел їх утворення на підприємстві.
5. Що розуміють під активами підприємства? Навести приклади та обґрунтувати їх.
6. У чому полягає різниця між оборотними та необоротними активами підприємства?

ТЕМА 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Самостійна робота з теми передбачає засвоєння суті методичних прийомів бухгалтерського обліку, відповідності елементам методу бухгалтерського обліку етапів бухгалтерського обліку. В процесі вивчення теми здобувачу необхідно:

- навести будову і зміст балансу підприємства;
- перерахувати склад основних форм фінансової звітності підприємства;
- групувати статті балансу;
- визначати вплив господарських операцій на баланс підприємства.

Рекомендовані джерела:

Основна: 2, 3, 6

Додаткова: 1, 4, 5

Інтернет ресурси: 1, 8, 9

Питання для самостійного вивчення

1. Сутність та економічне значення балансового методу.
2. Будова бухгалтерського балансу.
3. Структура активу балансу та його розділів.
4. Структура пасиву балансу та його розділів.
5. Теоретичне та практичне значення класифікації господарських операцій.
6. Вплив господарських операцій на баланс.
7. Типи господарських операцій.

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

На підставі даних віднести статті до активу чи пасиву балансу; визначити величину довгострокової позики банку та власного капіталу підприємства.

Дані для виконання:

№ з/п	Назва статті	Сума, тис. грн.
1	Розрахунки з оплати праці	3000
2	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	600
3	Виробничі запаси	8000
4	Основні засоби	35800
5	Зареєстрований капітал	25000
6	Короткострокові кредити банків	400
7	Готівка	150
8	Рахунки в банках	15200
9	Нерозподілений прибуток	38000
10	Незавершене виробництво	2000
11	Готова продукція	9000
12	Довгострокові кредити банків	?
13	Власний капітал	?

Завдання 2.

Визначити вплив господарських операцій на бухгалтерський баланс.

№ з/п	Зміст операції	Актив	Пасив	Тип операції
1	Перераховано з поточного рахунку банку в погашення кредиту			
2	Одержана на поточний рахунок передоплату від покупця			
3	Перераховано кошти з поточного рахунку в касу підприємства			
4	Видані з каси грошові кошти під звіт			
5	Перераховано з поточного рахунку до бюджету			
6	Видана заробітна платня працівникам підприємства			
7	Оприбутковані канцелярські товари, придбані підзвітною особою			
8	Повернена невикористана підзвітною особою сума грошових коштів			
9	Перераховані з каси на поточний рахунок грошові кошти			

10	Одержані матеріали від постачальника			
11	Списані матеріали, використані на виробництво продукції			
12	Нарахована заробітна плата працівникам виробництва			
13	Утриманий ПДФО із заробітної плати			
14	Оприбуткована на склад готова продукція			
15	Перераховано постачальникам			
16	Відвантажена готова продукція покупцю			

Завдання 3

Опишіть вплив наступних господарських операцій на баланс підприємства та визначте тип балансових змін:

- а) перераховано з поточного рахунку в банку аванс продавцю за сировину 50 тис. грн.;
- б) отримано від покупця безготівкові кошти як аванс за товари, роботи, послуги 110 тис. грн.
- в) отримана від продавця сировина без попередньої оплати на суму 2300 тис. грн.;
- г) сплачені податки до бюджету 10 тис. грн.

Тести

1. Баланс включає інформацію про грошову оцінку:

- а) активів, господарських засобів, витрат;
- б) доходів і витрат, зобов'язань;
- в) активів, капіталу та зобов'язань;
- г) джерел господарських засобів, витрат, доходів.

2. Баланс відображає інформацію:

- а) станом на певну дату;
- б) за певний період;
- в) станом на певну дату і за період;
- г) немає правильної відповіді.

3. Частина балансу, в якій відображають господарські засоби, називається:

- а) розділом пасиву балансу;
- б) статтею зобов'язань;
- в) активом;
- г) пасивом.

4. Форма балансу в Україні:

- а) визначається підприємством самостійно;
- б) є уніфікованою формою звітності;
- в) різна для кожного виду діяльності;
- г) залежить від форми власності підприємства, що його складає.

5. Метою складання балансу є:

- а) надання інформації про фінансові результати;
- б) надання інформації про фінансовий стан;
- в) надання інформації про зміни у фінансовому стані підприємства за період;
- г) надання інформації про всі наведені вище аспекти.

6. Які зміни в балансі відбудуться внаслідок такої операції: «Отримані матеріали від постачальників, які будуть оплачені пізніше»:

- а) зміни відбудуться лише в активі;
- б) зміни відбудуться лише в пасиві;
- в) зросте підсумок балансу;
- г) зменшиться підсумок балансу?

7. Сума п'ятирічної позики, яку має бути погашено через 10 місяців з дати балансу, відображається у складі:

- а) забезпечень наступних витрат та платежів;
- б) довгострокових зобов'язань;
- в) поточних зобов'язань;
- г) власного капіталу.

8. Які з перелічених складових пасиву балансу мають найменший строк погашення:

- а) власний капітал;
- б) довгострокові зобов'язання;
- в) поточні зобов'язання;
- г) забезпечення наступних витрат та платежів.

9. Найбільш ліквідними активами є:

- а) виробничі запаси;
- б) товари;
- в) нематеріальні активи;
- г) еквіваленти грошових коштів.

10. Баланс відображає інформацію:

- а) станом на певну дату;
- б) за певний період;
- в) станом на певну дату і за період;
- г) немає правильної відповіді.

11. Актив відображається у балансі, якщо виконується така умова (умови):

- а) очікується отримання економічних вигод від його використання;
- б) оцінка його може бути достовірно визначена;
- в) виконуються обидві зазначені вище умови;
- г) його поточна оцінка не менша собівартості.

12. Відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, необоротні активи — це:

- а) активи, призначені для використання у процесі виробництва;
- б) активи, призначені для використання протягом періоду, що перевищує 12 місяців;
- в) всі активи, що не є оборотними;
- г) активи призначені для продажу.

13. Випуск готової продукції з виробництва приведе до таких змін у балансі:

- а) відбудуться протилежні зміни двох статей в активі;
- б) відбудуться протилежні зміни двох статей в пасиві;
- в) зросте підсумок балансу;
- г) зменшиться підсумок балансу.

14. Автомобілі, придбані автосалоном для продажу, відображаються в статті:

- а) основні засоби;
- б) виробничі запаси;
- в) товари;
- г) нематеріальні активи.

15. Автомобілі, що утримуються для надання їх в оренду, відображаються у статті:

- а) основні засоби;
- б) виробничі запаси;
- в) товари;
- г) нематеріальні активи.

16. Банківська позика, яку буде погашено через 18 місяців, відображається у складі:

- а) забезпечень наступних витрат та платежів;
- б) довгострокових зобов'язань;
- в) поточних зобов'язань;
- г) власного капіталу.

17. Сума п'ятирічної позики, яку має бути погашено через 10 місяців з дати балансу, відображається у складі:

- а) забезпечень наступних витрат та платежів;
- б) довгострокових зобов'язань;
- в) поточних зобов'язань;
- г) власного капіталу.

18. Програма автоматизації бухгалтерського обліку, придбана для використання в господарській діяльності підприємства, відображається у складі:

- а) основних засобів;
- б) нематеріальних активів;
- в) інших необоротних активів;
- г) інших оборотних активів.

19. Заборгованість фізичних і юридичних осіб підприємству називається:

- а) кредиторською;
- б) дебіторською;
- в) бюджетною;
- г) відстроченою.

20. Сума нарахованих процентів за депозитом, що підлягають одержанню через два місяці з дати балансу відображається у складі:

- а) фінансових інвестицій;
- б) доходів майбутніх періодів;
- в) дебіторської заборгованості;
- г) кредиторської заборгованості.

Питання для самоконтролю

1. Що означає в сучасному бухгалтерському обліку термін «баланс»?
2. З якою метою складається баланс на підприємстві?
3. Як часто складається баланс? Яке вираження має валюта балансу?
4. Що відображають актив та пасив балансу?
5. Що розуміють під активами підприємства? Навести приклади та обґрунтувати їх.
6. У чому відмінність між оборотними та необоротними активами підприємства?
7. Який вигляд має основне балансове рівняння?
8. Які зміни можуть відбуватися в балансі при здійсненні підприємством господарських операцій?
9. Обґрунтуйте важливість правильного читання балансу в сучасних умовах господарювання.
10. Охарактеризуйте баланс як основне джерело економічного аналізу.
11. На які типи поділяються господарські операції?
12. Чи можна скласти баланс після кожної господарської операції?

ТЕМА 4. РАХУНКИ ТА ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Самостійна робота з теми передбачає засвоєння методики відкриття рахунків бухгалтерського обліку, складання журналу реєстрації господарських операцій за допомогою подвійного запису, відображення на рахунках здійснених операцій підприємством, закриття рахунків та визначення сальдо кінцевого для складання балансу на кінець періоду, розуміти сутність синтетичних та аналітичних рахунків, знати зв'язок між рахунками та балансом підприємства.

Набуття навичок складання бухгалтерських проводок та використання Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 4, 6

Додаткова: 1, 3, 6

Інтернет ресурси: 1, 4, 10

Питання для самостійного вивчення

1. Сутність та економічне значення бухгалтерського рахунку.
2. Зв'язок рахунків з бухгалтерським балансом.
3. Методика визначення оборотів та кінцевих залишків по активних і пасивних рахунках.
4. Значення класифікації рахунків.
5. Класифікація рахунків за структурою.
6. Групування рахунків у Плані рахунків.
7. Структура коду бухгалтерського рахунка.
8. Використання Журналу реєстрації господарських операцій.
9. Побудова оборотної відомості за синтетичними рахунками.

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

Визначити, які рахунки відносяться до активних, а які до пасивних.

Статутний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); виробничі запаси; основні засоби; виробництво; загальновиробничі витрати; готова продукція; розрахунки з постачальниками і підрядниками; готівка; розрахунки за податками й платежами; розрахунки за виплатами працівникам; собівартість реалізації; короткострокові позики; доходи від реалізації; рахунки в банках; розрахунки за страхуванням; малоцінні та швидкозношувані предмети; розрахунки з різними дебіторами; нематеріальні активи; резервний капітал; розрахунки з покупцями і замовниками; фінансові результати; матеріальні витрати; податок на прибуток.

Завдання 2.

Сформулювати зміст господарських операцій за наведеними даними.

№ з/п	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Готівка	Рахунки в банках	7500
2	Розрахунки за виплатами працівникам	Поточні рахунки в національній валюті	150200
3	Сировина й матеріали	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	670400
4	Розрахунки з підзвітними особами	Готівка	1500
5	Основні засоби	Безоплатно одержані необоротні активи	57800
6	Виробництво	Малоцінні та швидкозношувані предмети	4307
7	Готова продукція	Виробництво	185090
8	Рахунки в банках	Короткострокові кредити банків у національній валюті	75550

Завдання 3

На підставі наведеної шахової відомості сформулювати зміст відображених в ній господарських операцій.

кредит	13	201	31	63	66	Оборот з дебету
дебет						
15				500		500
201				1000		1000
23		200			1010	1210
30			700			700
63			200			200
91	120					120
92	210				2000	2210
Оборот з кредиту	330	200	900	1500	3010	5940

Тести

1. Як класифікують рахунки бухгалтерського обліку відповідно до балансу:

- а) аналітичні, синтетичні, субрахунки;
- б) активні, пасивні, позабалансові;
- в) постійні й тимчасові;
- г) немає правильної відповіді?

2 На рахунках господарських засобів обліковують господарські операції, пов'язані з:

- а) виробництвом продукції та визначенням фінансового результату;
- б) придбанням ресурсів та визначення характеру заборгованості;
- в) реалізацією продукції та розрахунком податку на прибуток;
- г) немає правильної відповіді.

3. При класифікації за структурою рахунки поділяють на:
- а) основні, операційні, збірно-розподільчі, фінансово-результатні;
 - б) основні, регулюючі, калькуляційні;
 - в) основні, регулюючі, операційні, результатні позабалансові;
 - г) немає правильної відповіді.
4. Контрактивні рахунки:
- а) є регулюючими, активними, наприклад «Транспортно-заготівельні витрати»;
 - б) є контрарними, регулюючими, наприклад «Цільове фінансування»;
 - в) є контрарними, активними, наприклад «Знос основних засобів»;
 - г) є регулюючими, доповнюючими, наприклад «Вилучений капітал».
5. Особливість відображення операцій на позабалансових рахунках полягає в:
- а) необхідності складання особливих документів;
 - б) подвійному записі;
 - в) обліку списаних активів;
 - г) немає правильної відповіді.
6. Позабалансові рахунки використовують для:
- а) обліку майна, яке фактично не належить підприємству;
 - б) обліку непрямих витрат підприємства;
 - в) коригування показників основних рахунків;
 - г) розрахунку собівартості продукції.
7. Основні рахунки бухгалтерського обліку застосовуються:
- а) самостійно;
 - б) тільки разом з уточнюючим їх рахунком;
 - в) залежно від об'єкта, що обліковується на рахунку: або самостійно або з регулюючим рахунком;
 - г) немає правильної відповіді.
8. План рахунків бухгалтерського обліку призначений для:
- а) задоволення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів;
 - б) ідентифікації рахунків з показниками та статтями фінансової звітності;
 - в) агрегування інформації окремих рахунків та субрахунків;
 - г) всі відповіді правильні.
9. Діючий План рахунків складається з:
- а) 10 класів та 80 рахунків;
 - б) 9 класів та 80 рахунків;
 - в) 10 класів та 70 рахунків;
 - г) немає правильної відповіді.

10. Як визначити сальдо кінцеве в пасивному рахунку:

- а) Сальдо початкове по Дт + Обороти по Дт – обороти по Кт
- б) Сальдо початкове по Кт + Обороти по Кт – обороти по Кт
- в) Сальдо початкове по Дт + Обороти по Кт – обороти по Дт
- г) Сальдо початкове по Кт + Обороти по Дт – обороти по Кт

11. Оборотні засоби підприємства характеризують такі рахунки:

- а) 23, 25, 19;
- б) 21, 503, 40;
- в) 301, 22, 25;
- г) 285, 332, 71.

12. Власний капітал характеризують такі рахунки:

- а) 23, 40, 50;
- б) 423, 472, 493;
- в) 37, 441, 51;
- г) 40, 47, 50.

13. До якого класу належать такі рахунки: «Витрати палива і енергії», «Витрати сировини і матеріалів», «Витрати на оплату праці»:

- а) клас 7;
- б) клас 8;
- в) клас 9;
- г) немає правильної відповіді.

14. До суми початкового сальдо додати дебетовий оборот та відняти оборот по кредиту, так визначається кінцеве сальдо рахунку:

- а) пасивного;
- б) активно-пасивного;
- в) активного;
- г) аналітичного.

15. По відношенню до балансу рахунки бувають:

- а) активні, пасивні;
- б) активні, пасивні, синтетичні, аналітичні;
- в) синтетичні, аналітичні;
- г) активні, пасивні, активно-пасивні.

16. Активні рахунки призначені для:

- а) обліку стану, руху господарських засобів по їх видах;
- б) обліку стану, руху джерел засобів підприємства;
- в) відображення розрахункових взаємовідносин підприємства з іншими установами.

17. По ступеню деталізації облікової інформації бухгалтерські рахунки поділяються на:

- а) синтетичні, аналітичні;
- б) синтетичні, субрахунки;
- в) аналітичні, синтетичні, субрахунки;
- г) аналітичні, субрахунки.

18. Група рахунків призначених для обліку і контролю окремих стадій кругообороту господарських засобів називається:

- а) забалансовими;
- б) регулюючими;
- в) операційними;
- г) основними.

19. Які рахунки призначаються для збирання витрат пов'язаних з певними процесами і наступного їх розподілу між відповідними об'єктами?

- а) співставні;
- б) регулюючі;
- в) калькуляційні;
- г) збірно-розподільчі.

20. Рахунки основних засобів призначені:

- а) для забезпечення відомостей, що характеризують використання основних засобів підприємства;
- б) для обліку вилучених засобів;
- в) для відображення нематеріальних активів;
- г) для відображення виробничих запасів.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення такому елементу методу бухгалтерського обліку як рахунки.

2. З яких елементів складається будова рахунка?

3. Який порядок визначення сальдо на рахунках бухгалтерського обліку?

4. У чому полягає різниця у визначенні кінцевого сальдо в активних і пасивних рахунках?

5. У чому полягає економічна суть подвійного запису?

6. Дайте порівняльну характеристику хронологічному і синтетичному обліку.

7. Яке призначення синтетичного та аналітичного обліку?

8. Яка необхідність у використанні Журналу реєстрації господарських операцій і оборотної відомості?

9. Поясніть рівність підсумків граф оборотної відомості. Які можливі помилки?

10. У чому полягають принципи класифікації рахунків бухгалтерського обліку?

11. У чому полягає узгодженість Плану рахунків із фінансовою звітністю?

ТЕМА 5. ДОКУМЕНТАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Під час вивчення даної теми, студенту необхідно засвоїти поняття «документація», «реквізити», «первинний документ»; опанувати форми та техніки ведення бухгалтерського обліку; набути навички складання первинних документів, графіків документообігу та облікових реєстрів підприємства.

Рекомендовані джерела:

Основна: 2, 3, 5

Додаткова: 2, 4, 5

Інтернет ресурси: 1, 5, 8

Питання для самостійного вивчення

1. Охарактеризуйте документ як джерело первинної інформації. Документування та документація.
2. Законодавча основа порядку документального оформлення господарських операцій
3. Вимоги до змісту документів.
4. Способи виправлення помилок в бухгалтерських документах.
5. Класифікація документів.
6. Сутність та завдання документообороту на підприємстві.
7. Вимоги встановлені до складання та зберігання первинних документів, облікових реєстрів і звітності.

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

Скласти графік документообігу за наведеною формою:

Таблиця – Графік документообігу

№	Вид документа	Місце створення документа	Посадова особа, яка підписує документ	Підстава	Коли створюється документ	Куди передається документ	Термін обробки день	Термін зберігання рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Накладна на відпуск готової продукції							
2	Податкова накладна							
3	Прибуток касовий ордер (форма № КО-1)							
4	Акт приймання-передачі (робіт, послуг)							

Завдання 2.

Скласти первинні документи на підставі наступних господарських операцій.

Вихідні дані: 1. Прибутковим касовим ордером № 1 від 16 травня 20__р. ПАТ «Контик» отримано кошти від Юрченкова О.В. в сумі 50000 грн. в погашення заборгованості по внесках до зареєстрованого капіталу. Ордер підписали: головний бухгалтер Кващук І.М. та касир Пилипенко В.В.

2. Видатковим касовим ордером №5 від 30 травня 20__р. за розпорядженням директора ТОВ «Фонтан» видано в підзвіт 400 грн. інженеру Іванову І.І. для витрат на відрядження. При отриманні грошей пред'явлено паспорт на ім'я Іванова І.І. серії АА 153890, виданий Ленінським РВ УВМС України по м. Вінниця від 17 жовтня 1980 р. Ордер підписали: Іванов І.І., директор Петренко В.М., головний бухгалтер та касир.

Тести

1. За характером відображення господарських операцій документи поділяються на:

- а) матеріальні, грошові, міжгалузеві та спеціалізовані;
- б) банківські, розрахункові службові та особові;
- в) матеріальні, грошові, банківські та розрахункові;
- г) немає правильної відповіді.

2. Облікові реєстри поділяються на синтетичні та аналітичні за:

- а) ступенем узагальнення інформації;
- б) характером записів;
- в) зовнішнім виглядом;
- г) побудовою.

3. Хронологічний та систематичний запис господарських операцій поєднуються в одному реєстрі за:

- а) журнальної форми обліку;
- б) журнально-ордерної форми обліку;
- в) меморіально-ордерної форми обліку;
- г) форми Журнал-головна.

4. Призначення первинних документів полягає в тому, що вони:

- а) фіксують факти здійснення господарських операцій;
- б) забезпечують достовірність проведення господарської операції;
- в) узагальнюють інформацію про здійснення господарських операцій;
- г) є підставою для бухгалтерського обліку цих операцій;

5. Обов'язковою умовою для відображення в обліку господарських операцій є:

- а) інвентаризація;
- б) бухгалтерський рахунок;
- в) документування;
- г) оцінка.

6. До обов'язкових реквізитів первинних документів відносяться:

- а) підстава для здійснення операції;
- б) одиниця виміру господарської операції;
- в) дані про документ, що засвідчує особу;
- г) дата і місце складання.

7. Первинні документи повинні бути складені:

- а) під час здійснення господарської операції;
- б) на звітну дату;
- в) відразу по завершенні господарської операції;
- г) на вимогу перевіряючих органів.

8. За місцем складання бухгалтерські документи поділяють на:

- а) власні, залучені;
- б) внутрішні, зовнішні;
- в) первинні, зведені;
- г) разові, накопичувальні.

9. Процес оброблення в бухгалтерії прийнятих від виконавців документів включає такі етапи:

- а) таксування, групування і проводка;
- б) розрахунок, таксування і групування;
- в) арифметична перевірка, розрахунок, групування;
- г) арифметична, формальна та логічна перевірка.

10. Система накопичувальних і групувальних облікових реєстрів використовується за:

- а) журнальної форми обліку;
- б) журнально-ордерної форми обліку;
- в) меморіально-ордерної форми обліку;
- г) форми Журнал-головна.

11. Журнали побудовано за:

- а) активною ознакою;
- б) пасивною ознакою;
- в) дебетовою ознакою;
- г) кредитовою ознакою.

12. До Головної книги з журналів загальним підсумком переносять:

- а) сальдо дебетові;
- б) сальдо кредитові;
- в) обороти дебетові;
- г) обороти кредитові.

13. Бухгалтерський запис сум та кореспонденцій рахунків червоним кольором означає:

- а) виявлену помилку;
- б) від'ємне число;
- в) початок нового звітного періоду;
- г) завершення поточного звітного періоду.

14. Первинний облік – це:

- а) хронологічне та систематичне відображення операцій у регістрах бухгалтерського обліку;
- б) документування господарських операцій;
- в) підготовка фінансової звітності;
- г) підготовка податкової звітності.

15. Яка класифікація первинних документів за місцем складання?

- а) первинні та зведені;
- б) розпорядчі, виправдовуючі, бухгалтерського оформлення й комбіновані;
- в) що складаються вручну і машинним способом;
- г) внутрішні та зовнішні.

16. Хто несе відповідальність за якісне та своєчасне складання документів?

- а) головний бухгалтер;
- б) керівник підприємства;
- в) особи, які склали та підписали документ;
- г) відповідальність відсутня.

17. Обов'язкові реквізити будь-якого документа:

- а) номер документа, назва підприємства;
- б) назва підприємства, печатка підприємства;
- в) назва підприємства, дата документа;
- г) дата документа, підпис керівника.

18. Основні вимоги до складання та зберігання первинних облікових документів наведені в:

- а) Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність»;
- б) Цивільному кодексі України;
- в) Податковому кодексі України;
- г) Законі України «Про аудиторську діяльність».

19. Арифметична перевірка первинних документів у бухгалтерії – це перевірка:

- а) повноти і правильності заповнення реквізитів;
- б) правильності підрахунку вартісних показників;
- в) відповідності господарської операції чинному законодавству;
- г) факту здійснення господарської операції.

20. Перевірка первинних документів у бухгалтерії за сутністю:
- а) повноти і правильності заповнення реквізитів;
 - б) правильності підрахунку вартісних показників;
 - в) відповідності господарської операції чинному законодавству;
 - г) факту здійснення господарської операції.

Питання для самоконтролю

1. Яка роль документування та документації в управлінні діяльністю підприємства?
2. У чому полягають сутність і значення уніфікації та стандартизації документів?
3. Дайте класифікацію документів за місцем їх складання.
4. Який порядок перевірки вхідних документів?
5. Які є етапи бухгалтерської обробки документації?
6. Що таке документообіг? З якою метою та у якій формі здійснюється його організація?
7. Які вимоги встановлені до складання та зберігання первинних документів, облікових регістрів і звітності?
8. Як пов'язані між собою облікові регістри і форма бухгалтерського обліку?
9. Що таке сторнований запис? Яка техніка його складання?

ТЕМА 6. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ОЦІНКА ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Самостійна робота з теми передбачає засвоєння основних завдань та порядку проведення інвентаризації, визначення сутності інвентаризації, основних її завдань та об'єктів, регулювання інвентаризаційних різниць. Вивчення основних видів оцінки в бухгалтерському обліку. Вивчення поняття калькуляція та визначення основних видів калькуляції.

Рекомендовані джерела:

Основна: 3, 4, 6

Додаткова: 1, 4, 7

Інтернет ресурси: 1, 3, 6

Питання для самостійного вивчення

1. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.
2. Види інвентаризації.
3. Порядок проведення та документальне оформлення інвентаризації.
4. Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку, її види.
5. Калькуляція як елемент методу бухгалтерського обліку, види калькуляції.
6. Випадки проведення інвентаризації є обов'язковим?
7. Визначте відмінності понять «оцінка» та «калькуляція»?

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

Знайти відповідне визначення для кожного наведеного терміна

Термін	Визначення
1. Інвентаризація	А. Грошове вимірювання об'єктів обліку
2. Оцінка	Б. Засіб перевірки наявності та стану ресурсів підприємства у натуральному вигляді
3. Калькуляція	В. Документ, в якому порівнюються фактичні й облікові дані про фактичну наявність матеріальних цінностей
4. Інвентаризаційний опис	Г. Документ, в якому фіксується фактична наявність матеріальних цінностей під час їх перевірки
5. Порівнювальна відомість	Д. Процес розрахунку грошових затрат, що припадають на одиницю продукції, конкретного виду робіт, послуги

Завдання 2.

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку результати інвентаризації запасів на складі підприємства ТОВ «Кондитер».

Вихідні дані:

Таблиця 1

Журнал реєстрації господарських операцій за результатами інвентаризації на ТОВ «Фортуна» за грудень 20 р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Оприбутковані надлишки запасів, виявлені під час інвентаризації			150
2	Відображено пересортицю запасів (нестачу борошна I сорту на надлишок борошна II сорту)			70
3	Відображено нестачу запасів в межах норм природного убутку			20
4	Виявлено нестачу запасів з вини комірника за обліковими цінами			300
5	Відображено заборгованість винної особи за нестачу запасів за обліковими цінами			300
6	Списано дохід на фінансовий результат			300
7	Списано витрати на фінансовий результат			300

Завдання 3.

Визначити собівартість придбаного торговельного обладнання.

Вихідні дані: Підприємство ТОВ «Консул» придбало торговельне обладнання на суму 96000 грн. (в т.ч. ПДВ-?). Вартість транспортних послуг по перевезенню обладнання складає 1200 грн. (в т.ч. ПДВ-?), вартість монтажу торговельного обладнання складає 600 грн. (в т.ч. ПДВ-?).

Тести

1. В основу оцінювання покладено принципи:

- однаковість оцінювання;
- реальність оцінювання;
- повнота оцінювання;
- однаковість та реальність оцінювання.

2. Основою оцінювання найчастіше приймається:

- а) теперішня вартість;
- б) історична собівартість;
- в) вартість реалізації;
- г) поточна собівартість.

3. У разі безкоштовного одержання активів використовується оцінка за:

- а) справедливою вартістю;
- б) теперішньою вартістю;
- в) поточною собівартістю;
- г) вартістю реалізації.

4. Оцінювання запасів при вибутті здійснюється за методами:

- а) історичної собівартості;
- б) ідентифікованої собівартості;
- в) поточної собівартості;
- г) середньої собівартості.

5. Поточне оцінювання дебіторської заборгованості здійснюється за:

- а) первісною вартістю;
- б) теперішньою вартістю;
- в) чистою реалізаційною вартістю;
- г) залишковою вартістю.

6. Обов'язковою умовою для відображення в обліку господарських операцій є:

- а) інвентаризація;
- б) бухгалтерський рахунок;
- в) документування;
- г) оцінка.

7. Метою проведення інвентаризації є:

- а) встановлення фактичної наявності цінностей;
- б) приведення бухгалтерських даних у відповідність до фактичної наявності цінностей;
- в) приведення фактичної наявності цінностей у відповідність з бухгалтерськими даними;
- г) контроль за матеріально відповідальними особами.

8. Інвентаризація на підприємствах проводиться:

- а) податковими органами;
- б) інвентаризаційною комісією;
- в) інвентаризаційним комітетом;
- г) бухгалтерією.

9. Віднесено за рахунок витрат нестачу матеріалів:

- а) Дебет 92 Кредит 22;
- б) Дебет 23 Кредит 201;
- в) Дебет 947 Кредит 201;
- г) Дебет 377 Кредит 201.

10. Віднесено за рахунок матеріально-відповідальної особи не стачу готівки в касі:

- а) Дебет 947 Кредит 331;
- б) Дебет 901 Кредит 311;
- в) Дебет 374 Кредит 301;
- г) Дебет 375 Кредит 301.

11. Утримано із зарплати працівника в погашення завданих збитків:

- а) Дебет 301 Кредит 375;
- б) Дебет 661 Кредит 375;
- в) Дебет 375 Кредит 661;
- г) Дебет 375 Кредит 301.

12. Які з перелічених витрат не входять до виробничої собівартості продукції:

- а) витрати на утримання адміністративних будівель;
- б) витрати на аудиторські послуги;
- в) витрати на гарантійний ремонт продукції;
- г) всі перелічені вище.

13. Який метод калькулювання собівартості продукції доцільно використовувати в однопродуктовому виробництві:

- а) простий;
- б) попроцесний;
- в) позамовний;
- г) нормативний?

14. Визначення фактичної собівартості продукції шляхом підсумовування здійснених витрат не властиве для такого методу калькулювання:

- а) простого;
- б) попроцесного;
- в) позамовного;
- г) нормативного.

15. Грошовий вимірник застосовують для:

- а) визначення кількості затраченої праці;
- б) дотримання інформації про господарські засоби і процеси в їх натуральному вираженні;
- в) узагальненого відображення наявності та руху господарських засобів та процесів;
- г) визначення відпрацьованого часу.

16. Суть оцінки полягає:
а) у періодичному встановленні нестач або лишків окремих видів активів;
б) в узагальненні натуральних і трудових вимірників у грошовий;
в) в узагальненні всіх витрат, яких зазнало підприємство у про цесі виготовлення продукції;
г) у проведенні перевірок наявного майна.

17. Обчислення витрат, пов'язаних із певним господарським процесом, забезпечує:
а) калькуляція;
б) система рахунків;
в) суцільна документація;
г) періодична інвентаризація.

18. Проведення інвентаризації є обов'язковим:
а) перед виплатою дивідендів;
б) у разі зміни керівника підприємства;
в) перед модернізацією виробництва;
г) при підвищенні курсу гривні.

19. За організацію, проведення та загальний стан інвентаризаційної роботи відповідає:
а) керівник;
б) головний бухгалтер;
в) головний економіст;
г) менеджер.

20. Робочим (виконавчим) органом суб'єкта інвентаризації є:
а) матеріально відповідальна особа;
б) головний бухгалтер;
в) інвентаризаційна комісія;
г) немає правильної відповіді.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте інвентаризацію стосовно системи бухгалтерського обліку: передумови виникнення, сутність та завдання.

2. Який порядок і строки проведення інвентаризації? Назвіть випадки обов'язкової інвентаризації.

3. Документальне оформлення результатів інвентаризації.

4. Що таке «справедлива вартість»? Наведіть приклади ситуацій, коли використовується такий спосіб оцінки?

5. Розкрийте зміст групування витрат за економічними елементами. Які економічні елементи витрат виділяють?

6. Охарактеризуйте групування витрат за статтями калькуляції. Які ще класифікації витрат існують?

7. Які є методи калькулювання собівартості виробництва продукції? В яких випадках вони використовуються?

8. Перспектива застосування і шляхи подальшого розвитку методів калькуляції.

ТЕМА 7.БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ОСНОВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Самостійна робота з теми передбачає засвоєння основних завдань та методик обліку процесів постачання, виробництва та реалізації, методики визначення фінансового результату діяльності підприємства. Здобувачі повинні визначити сутність процесів надходження матеріальних цінностей, процесів виробництва та визначення собівартості готової продукції, розуміти порядок реалізації готової продукції.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 4, 6

Додаткова: 1, 3, 8

Інтернет ресурси: 1, 3, 7

Питання для самостійного вивчення

1. Обґрунтуйте значення господарських процесів як об'єкта бухгалтерського обліку.
2. Розкрийте зміст стадій процесу кругообороту капіталу.
3. Які рахунки використовують для обліку придбання матеріальних цінностей? Наведіть схему обліку процесу придбання.
4. Що включається до первинної (фактичної) собівартості придбаних матеріальних цінностей?
5. Як здійснюють облік транспортно-заготівельних витрат?
6. Розкрийте економічну сутність процесу виробництва. Які завдання постають перед бухгалтерським обліком цього процесу?
7. У чому полягає синтетичний облік процесу виробництва?
8. Поясніть важливість визнання моменту реалізації та розкрийте сутність взаємозв'язку бухгалтерського обліку процесу реалізації та податкового обліку доходів.
9. За допомогою яких рахунків здійснюється облік фінансових результатів?
10. Наведіть та поясніть схему обліку фінансових результатів та їх розподілу і списання.

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

З наведеного переліку витрат підприємства виберіть ті, що включаються до первісної вартості запасів:

- суми що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю);
- проценти за користування позиками;
- адміністративні витрати звітного періоду;
- суми ввізного мита;
- суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші подібні послуги, пов'язані з пошуком і придбанням запасів;

- понаднормові витрати і нестачі запасів, що виникли у процесі їхнього транспортування;
- затрати на заготівлю та вантажно-розвантажувальні роботи;
- витрати на збут.

Завдання 2.

Визначте фактичну собівартість виготовленої продукції, виходячи з таких даних:

Залишки за синтетичним рахунком 23 «Виробництво» на 30.09 – 150 грн., на 31.10 – 30 грн.,

Журнал господарських операцій, грн

№	Первинний документ та зміст господарської операції	Сума, грн
1	<i>Накладна № 306-308</i> Зі складу в основне виробництво відпущено та використано: матеріали паливо запчастини	700 200 100
2	<i>Розрахунково-платіжна відомість № 10</i> Нараховано заробітну плату апарату управління цехами	540
3	<i>Розрахунково-платіжна відомість № 11</i> Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	4000
4	<i>Розрахунок бухгалтери № 56</i> Здійснено нарахування на фонд заробітної плати згідно з чинним законодавством	?
5	<i>Розрахунок бухгалтери № 57</i> Розподілено та списано загальновиробничі витрати на основне виробництво	?
6	<i>Видатковий касовий ордер № 345</i> Видано з каси під звіт готівку	120

Завдання 3.

Закрийте рахунок 79 «Фінансові результати», визначте фінансовий результат від продажу продукції, складіть відповідні бухгалтерські проводки, якщо

- оприбутковано продукцію за фактичною собівартістю в сумі 200 грн;
- на поточний рахунок зараховано кошти від продажу продукції в сумі 380 грн;
- списано витрати на збут — 50 грн;
- списано адміністративні витрати в сумі 20 грн;
- визначено суму ПДВ згідно з чинним законодавством;
- нараховано акцизний збір у сумі 40 грн.

Тести

1. Процес постачання є сукупністю операцій з:
 - а) виготовлення продукції в результаті використання природних ресурсів, сировини, матеріалів, енергії, трудових ресурсів тощо;
 - б) забезпечення суб'єкта господарювання матеріальними та нематеріальними активами, необхідними для виробництва;
 - в) реалізації зайвої сировини і матеріалів покупцям.

2. До складу собівартості продукції не включаються такі витрати:
 - а) адміністративні;
 - б) загальновиробничі;
 - в) прямі виробничі.

3. Бухгалтерський запис Дт 901 – Кт 26 означає:
 - а) відвантажена готова продукція;
 - б) повернення продукції покупцем;
 - в) списана собівартість реалізованої продукції;
 - г) випуск продукції.

4. До витрат на збут не належать:
 - а) витрати на рекламу та дослідження ринку;
 - б) надання знижок покупцям;
 - в) витрати на дослідження та розробки;
 - г) після продажне обслуговування клієнтів.

5. Рахунки класу 8 класифікують витрати за:
 - а) функціональною ознакою;
 - б) елементами;
 - в) центрами виникнення;
 - г) центрами відповідальності.

6. Яка проводка відповідає операції «списано собівартість реалізованої продукції»:
 - а) Дт 36 - Кт 70;
 - б) Дт 26 - Кт 23;
 - в) Дт 901 - Кт 26;
 - г) Дт 902 - Кт 28.

7. Закриття рахунку 901 «Собівартість реалізованої продукції» відображають бухгалтерською проводкою?
 - а) Дт 901 - Кт 791;
 - б) Дт 23 - Кт 901;
 - в) Дт 701 - Кт 901;
 - г) Дт 791 - Кт 901.

8. Бухгалтерський запис Д-т 93 - К-т 685 означає операцію:

- а) відображення суми витрат на рекламу;
- б) відображення суми орендної плати за приміщення офісу;
- в) оплата послуг;
- г) нарахування заробітної плати працівникам відділу збуту.

9. Бухгалтерський запис Д-т 23 - К-т 91 означає операцію:

- а) списання на собівартість виготовленої продукції суми розподілених загальновиробничих витрат;
- б) відображення суми орендної плати за приміщення складу;
- в) нарахування пені;
- г) списання на фінансовий результат суми розподілених загальновиробничих витрат.

10. Яким бухгалтерським записом відображаються витрати на відрядження адміністративного персоналу підприємства?

- а) Дт 93 - Кт 372;
- б) Дт 93 - Кт 371;
- в) Дт 92 - Кт 372;
- г) Дт 377 - Кт 93.

11. Норми П(С)БО 15 поширюються на:

- а) доходи підприємств від звичайної діяльності;
- б) доходи підприємств від видобування корисних копалин;
- в) доходи підприємств від звичайної діяльності, реалізації цінних паперів, оренди;
- г) усі відповіді правильні.

12. Для визнання доходу необхідне:

- а) надходження активу;
- б) зменшення зобов'язань, які зумовлюють збільшення власного капіталу;
- в) збільшення власного капіталу, зумовлене збільшенням активів;
- г) збільшення активу або зменшення зобов'язань, які зумовлюють збільшення власного капіталу.

13. Дохід, пов'язаний з наданням послуг, має визнаватись:

- а) тільки якщо послуги надані на якісному високому рівні;
- б) тільки в сумі витрат, пов'язаних із цим фінансуванням, причому в тих періодах, коли ці витрати виникли;
- в) виходячи зі ступеня завершеності операцій з надання послуг на дату балансу;
- г) якщо є можливість надходження економічних вигод.

14. Сальдо на рахунків класу 7 є:

- а) тимчасовим, тобто таким, що використовується для накопичення інформації про доходи за звітний період;
- б) дебетовим;
- в) пасивним;
- г) активним.

15. Чи коригується дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на величину сумнівної і безнадійної заборгованості:

- а) так, але лише в частині простроченої заборгованості;
- б) безумовно, так;
- в) ні, сума такої заборгованості визнається витратами підприємства;
- г) немає правильної відповіді?

16. Ціна обладнання без ПДВ становить 1200 грн. Ціна з ПДВ становитиме (грн):

- а) 1440;
- б) 1600;
- в) 1000;
- г) 1100.

17. Ціна шафи з ПДВ становить 1200 грн. Сума ПДВ становитиме (гри):

- а) 200;
- б) 300;
- в) 360;
- г) 150.

18. Скласти бухгалтерську проводку з операції «Відвантажили продукцію по продажній ціні»

- а) Д-т 70 — К-т 36;
- б) Д-т 70 — К-т 79;
- в) Д-т 36 — К-т 70;
- г) Д-т 70 — К-т 64.

19. Дохід списаний на фінансовий результат відображається записом:

- а) Дт 79 - Кт 702;
- б) Дт 902 - Кт 791;
- в) Дт 79 - Кт 93;
- г) Дт 746 - Кт 793.

20. На кінець року рахунок 79 «Фінансові результати»:

- а) може мати залишок;
- б) не може мати залишку;
- в) може мати залишок лише за дебетом;
- г) може мати залишок лише за кредитом.

Питання для самоконтролю

1. Якою є економічна суть процесу постачання? Які завдання ставить перед собою облік придбання матеріальних цінностей?
2. Які показники формуються у процесі обліку придбання матеріальних цінностей?
3. Які рахунки використовують для обліку придбання матеріальних цінностей? Наведіть схему обліку процесу придбання.
4. Що включається до первинної (фактичної) собівартості придбаних матеріальних цінностей?
5. Як здійснюють облік транспортно-заготівельних витрат?
6. Розкрийте економічну сутність процесу виробництва. Які завдання постають перед бухгалтерським обліком цього процесу?
7. Які завдання ставить перед собою облік реалізації готової продукції робіт і послуг?
8. Поясніть схему обліку процесу реалізації.
9. Які є особливості обліку процесів діяльності на підприємствах окремих галузей?

ТЕМА 8. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Самостійна робота з теми передбачає засвоєння основних питань з організації бухгалтерського обліку на підприємстві за умов застосування різних форм бухгалтерського обліку. Студенти під час вивчення теми мають визначити основні завдання облікової політики, а також визначити форми ведення обліку на підприємствах, сутність та класифікацію облікових реєстрів.

Рекомендовані джерела:

Основна: 2, 3, 5

Додаткова: 1, 3, 5

Інтернет ресурси: 1, 2, 11

Питання для самостійного вивчення

1. Обґрунтуйте необхідність обізнаності бухгалтера з нормативними та регулюючими документами з обліку і звітності.
2. У чому полягає облікова політика держави?
3. Яка роль головного бухгалтера підприємства у формуванні облікової політики?
4. Які можуть бути форми організації бухгалтерського обліку?
5. Форми організації бухгалтерського обліку на підприємстві.
6. Регістри бухгалтерського обліку, їх класифікація.
7. Способи виправлення помилок в облікових реєстрах.
8. Особливості організації бухгалтерського обліку в умовах застосування автоматизованих форм бухгалтерського обліку.

9. Що означає централізована організація бухгалтерського обліку, в чому її переваги та недоліки?

10. В яких випадках доцільно використовувати централізовані бухгалтери?

11. За якими ознаками може будуватися структура бухгалтерського апарату підприємства?

12. Дайте перелік відділів (секторів), які може мати бухгалтерія великого підприємства.

13. За умови сформування структури облікового апарату, які завдання можна вирішувати?

14. Який документ регулює питання облікової політики та з яких розділів він може складатися?

15. Які питання технології бухгалтерського обліку необхідно включити до облікової політики?

16. Наскільки варто регламентувати облікову політику підприємства?

17. Критерії та варіанти вибору ефективної форми організації бухгалтерського обліку?

Перелік індивідуальних завдань

Завдання 1.

Визначити нормативно-правове забезпечення окремих елементів облікової політики, узагальнивши результати дослідження в таблиці:

Елементи облікової політики	Альтернативні варіанти вирішення	Нормативно-правове забезпечення

Завдання 2.

Вкажіть перелік службових осіб, які повинні:

- а) знати облікову політику підприємства;
- б) приймати участь у її розробці.

Завдання 3.

Пов'язати наведені нижче види реєстрів обліку з їх класифікаційними ознаками. Вихідні дані:

Класифікаційні ознаки облікових реєстрів	Види
1. За характером носія інформації	А. Однобічні та двобічні
2. За способом заповнення	Б. Проміжні (допоміжні) та результатні
3. За розміщенням інформації	В. Синтетичні та аналітичні
4. Заспособом розграфлення (паперові реєстри)	Г. Книги, картки, вільні аркуші, магнітні диски, магнітні стрічки, оптичні диски
5. За характером інформації, що міститься	Д. Ручні та електронні
6. За способом розміщення дебетових та кредитових записів	Є. Систематизовані та хронологічні
7. За способом використання	Е. Контокорентні та багатографні

Тести

1. Поняття «облікова політика» визначено:

- а) Законом України «Про аудиторську діяльність»;
- б) Наказом про облікову політику;
- в) Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- г) не визначається діючим законодавством;
- д) немає правильної відповіді.

2. Облікова політика на рівні підприємства регламентується:

- а) Верховною радою;
- б) Міністерством фінансів;
- в) наказом по підприємству;
- г) вищестоящою організацією;
- д) податковими органами;
- е) немає правильної відповіді.

3. Які нормативні документи є основою для складання Наказу про облікову політику підприємства:

- а) Положення (стандарт) бухгалтерського обліку;
- б) Довідник кваліфікаційних характеристик професій;
- в) Перелік типових документів, що створюються в діяльності органів державного та місцевого самоврядування, інших установ, організацій, підприємств, із зазначенням строків зберігання документів;
- г) Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- д) усі відповіді вірні.

4. Зміна облікової політики може відбутися за умови:

- а) зміни матеріально-відповідальних осіб;
- б) зміни керівника підприємства і (або) головного бухгалтера;
- в) зміни тривалості операційного циклу;
- г) зміни цін на енергоносії;
- д) вищезазначені обставини не вплинуть на зміну облікової політики підприємства.

5. Документування здійснених господарських операцій проводять у структурних підрозділах і у встановлені терміни ці документи надходять у головну бухгалтерію. Така організація обліку:

- а) централізована;
- б) децентралізована;
- в) змішана;
- г) частково централізована.

6. Якщо філія підприємства виділена на окремий баланс, вона:

- а) не зобов'язана вести бухгалтерський облік;
- б) зобов'язана вести бухгалтерський облік;
- в) зобов'язана вести лише оперативний облік;
- г) зобов'язана вести лише податковий облік.

7. Централізовані бухгалтерії, як правило, обслуговують:

- а) одне підприємство чи установу;
- б) групу однорідних організацій;
- в) групу неоднорідних підприємств, установ;
- г) одну аудиторську фірму і групу промислових підприємств.

8. За спрощеною формою організують свій облік:

- а) банки;
- б) університети;
- в) малі підприємства;
- г) громадяни, що займаються підприємницькою діяльністю, без створення юридичної особи.

9. Виділення окремих відділів (груп) відповідно до найважливіших ділянок облікового процесу — це структура бухгалтерії:

- а) міжпредметна;
- б) предметна;
- в) виробнича;
- г) комбінована.

10. Сформована структура бухгалтерського апарату та розподіл обов'язків між працівниками є передумовою:

- а) організації документообороту і форми обліку;
- б) вибору форми обліку і складу звітності;
- в) складу звітності та організації документообороту;
- г) організації документообороту, форми обліку, складу звітності.

11. Облікові реєстри за призначенням підрозділяють на:

- а) хронологічні та аналітичні;
- б) синтетичні та аналітичні;
- в) книги, картки, вільні листки;
- г) хронологічні, систематичні та комбіновані.

12. виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх періодах, здійснюється:

- а) методом «червоного сторно»;
- б) шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року;
- в) виправлення помилок не допускається.

13. Фінансова звітність не включає:

- а) Баланс;
- б) Звіт про дебіторську і кредиторську заборгованість;
- в) Звіт про фінансові результати;
- г) Звіт про рух грошових коштів;
- д) Звіт про власний капітал;
- є) Примітки до звітів.

14. За якою ознакою розрізняють статистичну, фінансову, податкову, спеціальну, внутрішньогосподарську звітність:

- а) ступенем узагальнення;
- б) змістом і джерелами інформації для її формування;
- в) терміном подання.

15. Облікові реєстри за зовнішнім виглядом підрозділяють на:

- а) хронологічні, систематичні та комбіновані;
- б) книги, картки, вільні листки;
- в) синтетичні та аналітичні;
- г) хронологічні та аналітичні.

16. Облікові реєстри за змістом підрозділяють на:

- а) хронологічні та аналітичні;
- б) хронологічні, систематичні та комбіновані;
- в) книги, картки, вільні листки;
- г) синтетичні та аналітичні.

17. Формою бухгалтерського обліку є:

- а) певна система реєстрів бухгалтерського обліку, порядок та спосіб;
- б) систематизований перелік рахунків (субрахунків);
- в) перелік форм бухгалтерської (фінансової) звітності;

18. Неправильна кореспонденція рахунків виправляється способом:

- а) червоного сторно;
- б) додаткового бухгалтерського запису;
- в) коректурним способом;
- г) взагалі не виправляється.

19. В основу побудови журналів-ордерів покладена ознака:

- а) вибіркова;
- б) кредитова;
- в) дебетова;
- г) кредитова або дебетова.

20. Що є формою організації бухгалтерського обліку на підприємстві?

- а) розробка облікової політики;
- б) ведення певних облікових реєстрів;
- в) організація документообігу;
- г) введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби.

Питання для самоконтролю

1. Що означає термін «облікова політика» та яке її тлумачення з боку держави і підприємства?
2. У чому полягає облікова політика підприємства?
3. Які можуть бути форми організації бухгалтерського обліку?
4. Що означає централізована організація бухгалтерського обліку, в чому її переваги та недоліки?
5. В яких випадках доцільно використовувати централізовані бухгалтери?
6. Як здійснюється організація бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу?
7. За якими ознаками може будуватися структура бухгалтерського апарату підприємства?
8. За умови сформування структури облікового апарату, які завдання можна вирішувати?
9. Який документ регулює питання облікової політики та з яких розділів він може складатися?
10. Які питання технології бухгалтерського обліку необхідно включити до облікової політики?
11. Передумови та напрями раціональної організації бухгалтерського обліку.
12. Чи можна, комбінуючи різні варіанти складових облікової політики, скласти ефективну програму функціонування обліку на підприємстві?

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:
 - елементарна;
 - фрагментарна;
 - повна;
 - неповна.
2. Рівень самостійності студента:
 - під керівництвом викладача;
 - консультація викладача;
 - самостійно.
3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо);
4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);
5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Самостійна робота студентів оцінюється в 30 балів.

- індивідуальне практичне завдання у вигляді наукової роботи за темою, що визначена викладачем, статті, тези доповіді тощо (20 балів);
- виконання практичного, ситуаційного або іншого індивідуального завдання (10 балів)

Підсумковий контроль – екзамен.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 N 433. URL: <https://zakon.help/law/433/nopagination>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 URL: <http://www.buhoblik.org.ua/>
5. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства аграрної політики України від 24.05.1995 р. № 88 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

Додаткові

1. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік : навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 396 с.
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. навч. посібн. – К. : Центр навчальної літератури, 2015. – 840 с.
3. Гудзь Н. В. Романів Р. В. Бухгалтерський облік. 2-ге вид. переробл. і доповн. нНавч. посіб.– К. : Центр навчальної літератури, 2016. – 424 с.
4. Лень В. С., Гливенко В. В., Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. посібник. 3-тє вид. випр. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 608 с.
5. Лишилєнко О. В. Бухгалтерський облік: підручник. 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 670 с.
6. Ловінська Л. Г., Жилкіна Л. В. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посібн., 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Вид-во КНЕУ, 2014. – 442 с.
7. Сопко В. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2006. – 526 с.

Інтернет ресурси

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України
4. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України
5. <http://sfs.gov.ua> – офіційний сайт Державної фіскальної служби України
6. <http://www.ukr.buhgalter.com.ua> - спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів
7. <http://www.nau.ua> - інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
8. <http://www.balance.ua> - електронна версія газети «Баланс»
9. <http://www.vobu.com.ua> – електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік»
10. <http://www.uasaa.org> – офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів
11. https://courses.prometheus.org.ua/courses/EY/ACC102/2017_T1/aboutEY: ACC102 Бухгалтерський облік